

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Türk Toraks Derneği'nin düzenlediği "Her Yönüyle Pnömkonyoz" sempozyumu, işçilerin ağır toz maruziyeti altında çalıştığı sektörlerdeki iş güvenliği zafiyetlerini görünür kılmıştır. Madenciler, çok eski ve riskli makinelerle çalışmak, iş güvenliği ekipmanlarına erişememek, grizu uyarı sistemlerinin sağlıklı çalışıp çalışmadığını dahi bilmemek gibi ciddi tehlikelerle karşı karşıyadır. TTK'de çalışan bir işçinin pnömkonyoz tanısı aldıktan sonra yerüstüne çıkarılması, ancak madenlerde hâlâ yaygın maske kullanımının ve etkili eğitimlerin olmaması, iş sağlığı ve güvenliği kültürünün zayıflığını ortaya koymaktadır.

Meslek hastalığı tanısı alan işçilerin büyük kısmının işten çıkarılması, sosyal güvenceden mahrum kalması ve rehabilitasyona erişememesi çalışma hayatında yaygın bir mağduriyet yaratmaktadır. Ayrıca, Kürt nüfusun yoğun olduğu illerde kayıt dışı çalışmanın daha yaygın olduğu, düşük ücretler, uzun mesailer, kişisel koruyucu donanım eksiklikleri ve daha seyrek denetimler nedeniyle işçilerin daha ağır koşullarda çalıştırıldığına ilişkin değerlendirmeler bulunmaktadır. Bu durum hem bölgesel eşitsizliği hem de işçi sağlığı açısından daha ağır bir risk tablosunu ortaya koymaktadır.

Mevcut tablo, madenlerde denetimlerin artırılması, toz kontrolünün güçlendirilmesi, kişisel koruyucu ekipman kullanımının zorunlu ve denetlenebilir kılınması, meslek hastalığı bildirim sisteminin güçlendirilmesi ve işçilerin iş güvencesinin sağlanması için kapsamlı bir düzenleme ihtiyacına işaret etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 2020–2024 yılları arasında yeraltı ve yerüstü maden işletmelerinde kaç iş sağlığı ve güvenliği denetimi yapılmıştır? Bu denetimlerin illere göre dağılımı nedir?
- 2- Denetimler sırasında tespit edilen eksiklikler hangi başlıklarda yoğunlaşmıştır? Bu eksikler için uygulanan yaptırımlar nelerdir?
- 3- Madenlerde kullanılan makinelerin yaş ortalaması nedir? 50–100 yıl arası makinelerin hâlâ kullanımda olduğu iddiası doğru mudur?
- 4- Grizu uyarıcı cihazların bakım ve kalibrasyonlarının düzenli denetlenmesine ilişkin Bakanlığınızın belirlediği standartlar nelerdir? 2020–2024 arasında uygunsuz bulunan cihaz sayısı kaçtır?

- 5- Madenlerde toz ölçümleri hangi sıklıkla yapılmaktadır? Uluslararası standartların gerisinde kalan toz sınır değerlerinin güncellenmesine yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?
- 6- Kürtlerin yoğun yaşadığı illerdeki maden işletmelerinde denetim sıklığının daha düşük olduğu ve kayıt dışı istihdamın daha yaygın olduğu yönündeki tespitler doğru mudur? Bu illere yönelik özel bir denetim planı hazırlanmış mıdır?
- 7- Yapay taş işkolunda ortaya çıkan yeni nesil agresif silikozis vakalarına karşı işyerlerinde toz kontrolü, havalandırma ve kişisel koruyucu donanım kullanımına ilişkin denetimler yeterli midir?
- 8- Meslek hastalığı tanısı alan işçilerin işten çıkarılmasını engellemek ve iş güvencesini sağlamak amacıyla Bakanlığınız kapsamlı bir düzenleme hazırlamakta mıdır?
- 9- 2020-2024 arasında pnömokonyoz, silikozis veya diğer toz kaynaklı meslek hastalıkları nedeniyle iş göremezlik geliri bağlanan işçi sayısı kaçtır?
- 10- Madenlerde iş güvenliği eğitimlerinin sıklığı, içeriği ve etkinliği konusunda Bakanlığınızın yürüttüğü denetimlerde tespit edilen eksiklikler nelerdir?